

Oppgave 1

Oppgaven reiser flere rettslige spørsmål som skal drøftes adskilt.

Kommunen anfører at Solrun Hansen ikke er klageberettiget fordi hun ikke er part i saken.

Det første spørsmålet er om Solrun er klageberettiget.

Etter fvl. § 28 (1) kan et "enkeltvedtak" påklages av en "part" eller annen med "rettslig klageinteresse". Et enkeltvedtak er en "avgjørelse" som treffes "under utøving av offentlig myndighet" som er "bestemmende for rettigheter eller plikter" til "en eller flere bestemte personer", jf. fvl. § 2 (1) bokstav a og b. Ettersom dispensasjonssøknaden er truffet av byggesaksavdelingen etter bestemmelsen om maksimal tillatt mønehøyde, og den gir Peder rettigheter, er det klart at vedtaket er et enkeltvedtak.

Det følger av fvl. § 2 (1) bokstav e at en part er en "person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder". Enkeltvedtaket retter seg ikke mot Solrun, men mot Peder. Det kan tenkes at vedtaket ellers direkte gjelder Solrun ettersom hun er naboen til Peder, men tilknytningen til vedtaket er ikke tilstrekkelig nok til å anse hun som "part" i saken.

Spørsmålet blir derfor om Solrun har "rettslig klageinteresse".

Ordlyden "rettslig klageinteresse" gir ikke klare holdepunkter, og innholdet i det må avgjøres ut fra andre kilder. Etter Ot. Prp. Nr. 38 (1964-1965) s. 98 skal "rettslig klageinteresse" motsvare kravet til "rettslig interesse" etter den tidligere tvistemålsloven § 54. Regelen om rettslig interesse er i det vesentlige videreført i tvisteloven §§ 1-3 (2) og 2-1. Bestemmelsene får analogisk anvendelse når det skal fastsettes om en person har "rettslig klageinteresse".

Etter tvisteloven § 1-3 (2) må den som reiser søksmål mot en domstol påvise et "reelt behov for å få kravet avgjort". Om vedkommende har et reelt behov beror på en helhetsvurdering der "kravets aktualitet" og "partenes tilknytning" til kravet er av betydning.

Det klart at kravet om klagerett er aktuelt for Solum ettersom hun vil påvirkes av at vedtak om bygging av garasjen skal fattes.

I kravet til tilknytning ligger det at vedkommende må være berørt i en slik grad at det vil fremstå som naturlig at personen får søksmålsrett, i vår sammenheng - klagerett. I den konkrete saken vil en garasje medføre at Solrun får dårligere utsikt og solforhold. Det er klart at hun vil berøres dersom garasjen blir bygd. Etter dette er det naturlig at hun har klagerett, altså at hun har tilknytning til kravet.

I tillegg vil det være lavere terskel for å ha "rettslig klageinteresse" etter fvl. § 28, enn søksmålsrett etter tvistelovens bestemmelser. Det er dyrere å gå til søksmål gjennom en domstol, enn å få saken sin avgjort gjennom en klage i et forvaltningsorgan. Dette taler også for at Solrun har "rettslig klageinteresse".

Etter dette har Solrun "rettslig klageinteresse", jf. fvl. § 28 (1).

Kommunens anførsel om at Solrun ikke er klageberettiget fører ikke frem.

Kommunen anfører at vedtaket ikke er beheftet med rettslige feil, og at det derfor er gyldig. Solrun motsetter seg dette, og anfører at vedtaket er ugyldig.

Om et vedtak er ugyldig må vurderes ut ifra den ulovfestede ugyldighetslæren. Dersom et vedtak lider av tilblivelsesfeil, herunder saksbehandlingsfeil, må tre vilkår være oppfylt.

Det første vilkåret er at forvaltningsorganet må ha begått en eller flere rettslige feil.

Det andre spørsmålet er altså om vedtaket lider av rettslige feil.

Solrun anfører videre at kommunen skulle ha gitt henne forhåndsvarsling før vedtak ble truffet. Kommunen motsetter seg dette.

Etter fvl. § 16 (1) 1.punktum skal en "part" som ikke har uttalt seg i saken "varsles før vedtak treffes" og gis mulighet til å uttale seg. Når begrepet "part" brukes må det forstås på bakgrunn av legaldefinisjonen i fvl. § 2 (1) bokstav e, jf. forarbeidene. Selv om Solrun har "rettslig klageinteresse" faller hun ikke under partsdefinisjonen i fvl. § 2 (1) bokstav e. Solrun har i utgangspunktet ikke krav på forhåndsvarsling etter fvl. § 16.

Forhåndsvarsel skal ivareta kontradiksjonshensynet. Partene skal ha mulighet til å påvirke sakens utfall ved å gi uttrykk for deres syn på saken. Det at Solrun ikke har rett på forhåndsvarsel kan trekke i retning av at dette hensynet ikke opprettholdes. Gjennom et forhåndsvarsel kunne Solrun ha redegjort for sitt syn på saken. Dette taler for at hun har krav

på forhåndsvarsel før vedtaket treffes.

Likevel kan kontradiksjonshensynet sies å ivaretas gjennom merknadene hennes til nabovarselet. Gjennom nabovarselet får hun vite om hva som skal bygges og hvor det skal bygges. Gjennom merknadene får hun mulighet til å gi uttrykk for hva slags konsekvenser garasjen vil ha på hennes eiendom. Det er lite taler for at hun hadde kommet med andre synspunkter dersom hun hadde blitt gitt et forhåndsvarsel. Kontradiksjonshensynet opprettholdes ved at hun får gi merknader gjennom nabovarselet.

Det at Solrun ikke har fått forhåndsvarsling er ikke en rettslig feil.

Videre anføres det at kommunen burde gitt Solrun underretning om vedtaket i saken. Kommunen motsetter seg dette.

Etter fvl. § 27 (1) 1.punktum skal forvaltningsorganet som har truffet vedtaket sørge for at "partene" underrettes om vedtaket så snart som mulig. Det er først og fremst partene som trenger å bli underrettet, og Solrun har i utgangspunktet ikke rett på å bli underrettet om vedtaket.

Av forarbeidene kommer det imidlertid frem at andre med klagerett trenger kjennskap om vedtaket for å kunne angripe det i tide. Siden Solrun har klagerett, vil dette trekke i retning av at hun burde underrettes om at vedtaket skal treffes, slik at hun faktisk får benyttet seg av klageadgangen.

Solrun har i tillegg bidratt i saken på en slik måte at det er naturlig om hun får underretning om at vedtak skal treffes. Selv om hun har levert merknad til nabovarselet, kan dette ikke tas til inntekt for at Solrun visste at vedtak ville bli truffet. På dette stadiet er søknaden under behandling. Kommunen kan derfor ikke høres med denne anførselen. Dette taler for at hun burde underrettes.

Likevel får Solrun vite om vedtaket samme dag som søknaden innvilges. Selv om hun "underrettes" gjennom Peder, benytter hun seg av klageretten med en gang. Tatt i betraktning at Solrun i utgangspunktet ikke har rett på underretning om vedtaket, og at hun benytter seg av klageretten med en gang, er det ikke en rettslig feil at kommunen ikke har underrettet hun om vedtaket.

Det at Solrun ikke har blitt underrettet om vedtaket er ikke en rettslig feil.

Til slutt anfører Solrun at hele byggesaksavdelingen i Lillevik kommune måtte være inhabile ettersom Peder og Kari tilbrakte så mye tid sammen.

Etter fvl. § 6 (1) er en "offentlig tjenestemann" inhabil til å "tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak" dersom vedkommende faller innunder noen av habilitetsgrunnene i § 6 (1) bokstav a-e, eller annet ledd.

En "offentlig tjenestemann" er en som er "ansatt i (...) kommunens tjeneste", jf. fvl. § 2 (1) bokstav d. Det er klart at Lars Holm er en offentlig tjenestemann ettersom han er ansatt som saksbehandler i Lillevik kommune. Ettersom han avgjør saken, kan han ikke være inhabil. I den aktuelle saken er det imidlertid klart at Lars verken faller innunder noen av alternativene i § 6 (1) bokstavene a-e, eller annet ledd. Lars Holm er i utgangspunktet ikke inhabil.

Det følger imidlertid av fvl. § 6 (3) at dersom den "overordnende tjenestemann" er inhabil, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan. I den konkrete saken er Kari Lars sin nærmeste leder, og tildeler saken til Lars i tråd med delegasjonsreglementet i Lillevik. Lars kan altså ikke treffe avgjørelse i saken dersom Kari er inhabil.

Spørsmålet er om Kari er inhabil.

Det er klart at Kari er en "offentlig tjenestemann" i medhold av fvl. § 6 (1), jf. fvl. § 2 (1) bokstav d. Videre faller ikke Kari innunder noen av de automatiske habilitetsgrunnene i bokstavene a-e.

Spørsmålet er om Kari er inhabil etter fvl. § 6 (2).

En offentlig tjenestemann er inhabil når det foreligger "andre særegne forhold" som er "egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet", jf. fvl. § 6 (2). Det er to kumulative vilkår som må være oppfylt, etterfulgt av en helhetsvurdering.

En naturlig språklig forståelse av "særegne forhold" er at det må foreligger uvanlige eller spesielle forhold i den enkelte sak. I *Hegnar Hotell* (Rt.1996 s. 64) uttrykker Høyesterett at vedkommende ikke må ha særinteresser i sakens utfall. Det er lagt til grunn i rettspraksis og juridisk teori at vanlig bekjentskap som hovedregel ikke fører til inhabilitet, men at det må være snakk om nære vennskap.

I "egnet til å svekke tilliten til" ligger det at det må foretas en objektiv vurdering av hvordan forholdet vil fremstå utad, både for partene og for offentligheten generelt.

Videre må det foretas en helhetsvurdering der det blant annet må legges vekt på om "avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til". Også andre forhold enn de som fremkommer av ordlyden i annet ledd kan vektlegges i helhetsvurderingen av om vedkommende er inhabil.

Når det gjelder "særegne forhold", fremkommer det av faktum at Kari og Peder var kjærester i noen måneder i 2010. Selv om dette er lenge siden, og forholdet kun varte i noen måneder, vil et tidligere kjæresteforhold tilsa at det foreligger "særegne forhold". Et kjæresteforhold kan sies å være som en nært vennskap, om ikke mer enn et nært vennskap. Det at de i tillegg har en god relasjon den dag i dag, trekker også i retning av at det foreligger "særegne forhold", herunder i form av et nært vennskap.

I tillegg kan det at Kari har et engasjement for veterankjøretøy sies å være et "særegent forhold". Vedtaket dreier seg tross alt om å vedlikeholde et veterankjøretøy i en garasje, og det kommer frem av faktum at Kari har forståelse for behovet for å kunne lagre veteranbrannbilen tørt.

Summen av forhold tilsier at det foreligger "særegne forhold". Vilkåret er oppfylt.

Videre må det vurderes i hvilken grad de særegne forholdene er "egnet til å svekke tilliten til" Karis upartiskhet. Ettersom det er Lars som fatter vedtaket og ikke Kari, kan de særegne forholdene utad være vanskelige å oppfatte både for Peder og for offentligheten generelt. Dette taler mot at forholdene er egnet til å svekke tilliten til Karis upartiskhet.

Likevel må det legges til grunn at folk flest vet at Kari og Peder har det forholdet de har, at Kari har et engasjement for veterankjøretøy, og at hun er lederen til Lars. Slik sett kan det oppfattes merkelig at Kari sender saken videre til sin nærmeste underordnede. Etter dette er de særegne forholdene "egnet til å svekke tilliten til" Karis upartiskhet. Vilkåret er oppfylt.

Til slutt må det foretas en helhetsvurdering. Det at et vedtak som i den herværende saken blir fattet vil være positivt for veterankjøretøyklubben. Det at avgjørelsen vil innebære en fordel for både veteranklubben, men også Peder som Kari har en personlig tilknytning til, taler for at Kari er inhabil. Det at Kari i tillegg har hatt mulighet til å innvirke på avgjørelsen, taler med styrke for at hun er inhabil.

Siden vilkårene etter fvl. § 6 (2) er oppfylt, og en helhetsvurdering tilsier det, er Kari Tastad inhabil.

Ettersom Kari som overordnet er inhabil, kan avgjørelse i saken ikke treffes av Lars, som er direkte underordnet i samme forvaltningsorgan, jf. fvl. § 6 (3). Siden Lars har truffet avgjørelse om positivt vedtak når han i utgangspunktet ikke hadde kompetanse til det, foreligger det en rettslig feil.

Vilkåret om at det må foreligge en rettslig feil ved vedtaket er oppfylt.

Når det gjelder tilblivelsesmangler, gjelder det et innvirkningsvilkår. Etter fvl. § 41 er et vedtak beheftet med rettslige feil likevel gyldig når det er grunn til å regne med at "feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold". Dersom feilen kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold, er innvirkningsvilkåret oppfylt. Vilkåret er nødvendig, men ikke tilstrekkelig for å konstatere ugyldighet.

I *Husebyskogen* (Rt.2009 s.661) la Høyesterett til grunn at det er tilstrekkelig med en ikke helt fjerntliggende mulighet for at feilen kan ha virket inn på vedtakets innhold. Terskelen for at feilen kan ha virket inn på vedtakets innhold er altså lav.

Det tredje spørsmålet er om inhabiliteten til Kari kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.

Selv om det ikke er holdepunkter for det i faktum, kan det tenkes at Kari har påvirket Lars til å fatte et vedtak som vil være positivt for Peder. Det er lett å la seg påvirke av en overordnet, og når Kari er sjefen til Lars skal det mye til for å motsette seg det Kari anbefaler. Dette taler for at det at Kari var inhabil kan ha påvirket vedtakets innhold.

I rettspraksis og juridisk teori er det i tillegg lagt til grunn at inhabilitet er en typefeil som lett kan ha påvirket vedtakets innhold. Dette taler med styrke for at feilen kan ha virket inn på vedtakets innhold. I tillegg tilsier hensynet til å opprettholde tilliten til de som fatter avgjørelser i en forvaltningssak at underordnede ikke skal avgjøre saker der deres overordnede har særinteresser, nettopp fordi avgjørelsen kan få et uriktig innhold ved at inhabiliteten kan ha påvirket det.

Etter dette er det nærliggende å konkludere med at inhabiliteten er en feil som kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold. Innvirkningsvilkåret er således oppfylt.

Det tredje vilkåret for å kjenne et vedtak ugyldig er at det må foretas en helhetsvurdering, der hensynene som taler for ugyldighet veier tyngere enn hensynene som taler for å la vedtaket bli stående som gyldig.

I rettspraksis er det lagt vekt på en rekke ulike momenter som taler for og imot ugyldighet i ulik retning.

Høyesterett har blant annet lagt vekt på om ugyldighet er til gunst eller ugunst for parten. I den konkrete saken vil ugyldighet være til ugunst for Peder, ettersom han ikke får bygget garasjen. Ugyldighet vil imidlertid være til gunst for Solrun, ettersom en garasje ikke vil sperre for utsikten eller solen. Siden Solrun ikke er part, vil imidlertid dette argumentet ikke være tungveiende.

Peder kan heller ikke bebreides for feilen som er begått i kommunen. Lillevik kommune burde ha risikoen for eventuelle feil som blir begått. Dersom vedtaket kjennes ugyldig vil Peder måtte bære konsekvensen av at kommunen gjorde en feil. Dette taler mot ugyldighet.

Innrettelseshensyn vil også være relevant. I den herværende saken har Peder kun innrettet seg etter et gyldig vedtak. Han har ikke begynt byggingen av garasjen. Dersom vedtaket kjennes ugyldig vil han ikke merke dette noe utførlig annet enn at han kanskje må gå gjennom en ny søknadsprosess. Dette taler for ugyldighet.

I tillegg kan vedtaket sies å være inngripende ettersom det vil ha merkverdige konsekvenser for Solrun, hvilket taler for ugyldighet.

I den konkrete saken er det bare begått en feil. Dette taler for at vedtaket skal stå seg som gyldig. Likevel må det tas hensyn til at inhabilitet er en typefeil som lett kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold, og at det derfor burde foretas en ny behandling av saken der de inhabile ikke får tilrettelegge grunnlaget eller avgjøre saken. Dette taler for ugyldighet.

Konklusjon: Vedtaket er ugyldig.

Oppgave 2

Spørsmål 1

Spørsmålet er om vilkårene for tvunget psykisk helsevern etter psykisk helsevernloven (phvl.) er oppfylt i den konkrete saken.

Etter phvl. § 3-3 er det syv kumulative vilkår som må være oppfylt for at det skal kunne treffes vedtak om tvungent psykisk helsevern.

Det første vilkåret er at "frivillig psykisk helsevern har vært forsøkt", jf. phvl. § 3-3 nr.1. Vilkalet må ses i sammenheng med phvl. § 2-1 om at pasienten må samtykke til psykisk helsevern. Det stilles altså et krav om at det minste inngrepet skal forsøkes først. Ettersom Lars frivillig oppsøker allmennlegen sin som konkluderer med at Lars har psykiske lidelser, må dette vilkåret anses oppfylt i fravær av andre holdepunkter.

Det andre vilkåret er at "pasienten er undersøkt av to leger". Det stilles som krav at den ene legen er uavhengig av den ansvarlige institusjonen. Det kommer frem av faktum at Lars undersøkes av både Ole Vold og Marte Kirkerud. Kravet til at pasienten skal være undersøkt av to leger er derfor oppfylt. Siden Ole ikke er tilknyttet Storvik DPS, er han uavhengig av den ansvarlige institusjonen. Vilkalet er oppfylt. **Inhabilitet**

Det tredje vilkåret er at pasienten har en "alvorlig sinnslidelse", jf. phvl. § 3-3 nr. 3. Alvorlig sinnslidelse er grunnvilkåret. I kjernen av begrepet "alvorlig sinnslidelse" ligger psykoser. Det foreligger en "alvorlig sinnslidelse" selv om vedkommende er symptomfri som følge av medisiner, jf. *Psykisk helsevern II* (Rt.2001 s.1481).

Ettersom det er konstatert at Lars hadde paranoid psykose, har han en lidelse som ligger i kjernen av begrepet "alvorlig sinnslidelse". Dersom Lars begynner på medisiner, og blir symptomfri grunnet disse, har han likevel en alvorlig sinnslidelse. Advokatens anførsel fører altså ikke frem. Han har uansett en alvorlig sinnslidelse på domstidspunktet, og det er dette som skal legges til grunn.

Grunnvilkåret om at han har en alvorlig sinnslidelse er oppfylt.

Videre må ett av de to alternative vilkårene i phvl. § 3-3 nr. 3 bokstav a og b være oppfylt.

Etter bokstav a er det nødvendig med tvunget psykisk helsevern dersom vedkommende "får sin utsikt til helbredelse eller vesentlig bedring i betydelig grad redusert" uten hjelp. Dette kalles forbedringskriteriet. I den konkrete saken er det ingen holdepunkter for at Lars faktisk vil bli bedre av medisinene han skal begynne på. Forbedringskriteriet er altså ikke anvendelig i den konkrete saken.

Forverringskriteriet kommer til uttrykk gjennom at det må være "stor sannsynlighet for at vedkommende i meget nær fremtid får sin tilstand vesentlig forverret" uten tvunget psykisk helsevern. En naturlig språklig forståelse av "stor sannsynlighet" tilsier at det må være mer enn alminnelig sannsynlighetsovervekt. Når det gjelder kriteriet "i meget nær fremtid" vil det variere ut fra hva slags livsområde det er snakk om.

Slik det fremkommer av faktum har ikke Lars begynt på medisiner enda. Siden medisinene har en virketid på 3-4 måneder,

kan det tvungne vernet ikke opphøre etter to måneder slik advokaten anfører. Dersom det tvungne vernet opphører etter to måneder, vil Peder ikke få den optimale virkningen av medisinene, og sannsynligheten er stor for at tilstanden hans vil bli vesentlig forverret.

Forverringskriteriet er oppfylt, jf. phvl. § 3-3 nr. 3 bokstav a.

Det fjerde vilkåret er at "pasienten mangler samtykkekompetanse". Utgangspunktet er at psykisk helsevern ytes på bakgrunn av samtykke, jf. phvl. § 3-1. Etter pasient- og brukerrettighetsloven § 4-3 (2) kan samtykkekompetansen bortfalle helt eller delvis dersom pasienten på grunn av "psykiske forstyrrelser (...) åpenbart ikke er i stand til å forstå hva samtykket omfatter". I Samtykkekompetanse (HR-2018-2204-A) uttrykte Høyesterett at dersom vedkommende ikke har innsikt i og evnen til å vurdere egen sykdomssituasjon, kan det bli vanskelig for pasienten å vurdere hva som kan bli følgene av å nekte behandling.

Det at Lars er i stand til å forstå og reflektere over den informasjonen som blir gitt han, taler for at han har samtykkekompetanse. På den andre siden klarer han ikke å resonnerer og anerkjenne den informasjonen som blir gitt han. Det at han ikke anerkjenner sin egen situasjon taler med styrke for at han mangler innsikt i sin egen sykdomssituasjon. Etter dette mangler Lars samtykkekompetanse. Vilkaaret er oppfylt.

Det femte vilkåret er at institusjonen er "faglig og materielt i stand til å tilby pasienten tilfredsstillende behandling og omsorg og er godkjent i henhold til § 3-5. I fravær av holdepunkter i faktum må det legges til grunn at Storvik DPS gir tilfredsstillende behandling og omsorg til Lars i medhold av phvl. § 3-5. Vilkaaret er oppfylt.

Det sjette vilkåret er at "pasienten er gitt anledning til å uttale seg", jf. phvl. § 3-3 nr. 6. Det kommer ikke frem av faktum Lars fikk anledning til å uttale seg før det ble fattet vedtak om tvunget psykisk helsevern. Vilkaaret er således ikke oppfylt.

Under forutsetning av at alle vilkårene for tvunget psykisk helsevern er oppfylt, skal det foretas en helhetsvurdering av om tvunget psykisk helsevern fremstår som den klart beste løsningen for vedkommende.

Av phvl. § 3-3 nr. 7 må det gjøres en helhetsvurdering av om tvunget psykisk helsevern vil fremstå som "den klart beste løsning for vedkommende" selv om de øvrige vilkårene er oppfylt. I helhetsvurderingen skal det særlig legges vekt på hvor stor belastning det tvangsmessige inngrepet vil medføre for vedkommende.

I den konkrete saken består en del av den polikliniske oppfølgingen av at Lars må møte opp til samtalebehandling. Samtalebehandling er i seg selv ikke særlig inngripende. Hyppigheten og varigheten på samtalebehandlingene er imidlertid av en slik art at det kan oppleves som inngripende. Det å møte opp på samtalebehandling tre ganger i uken, taler for at tvunget psykisk helsevern ikke er den beste løsningen for Lars. I tillegg er tvangsmedisinerings i kjernen av det som er inngripende.

Konklusjon: vilkårene for tvunget psykisk helsevern etter phvl. § 3-3 er ikke oppfylt, og det kan ikke treffes et slikt vedtak.

Spørsmål 2

Spørsmålet er i hvilken utstrekning Lillevik tingrett kan overprøve kontrollkommisjonens vurderinger og i hvilken grad retten er bundet av Advokat Ås sine anførsler.

Etter phvl. § 7-1 kan kontrollkommisjonens vedtak om tvunget psykisk helsevern bringes inn for tingretten etter reglene i tvistelovens kapittel 36. Etter tvisteloven § 36-5 (3) kan domstolen, herunder tingretten, prøve alle sider av saken. Tingretten kan altså treffe realitetsavgjørelse i saken. Tingretten er ubundet av partenes anførsler og påstander, jf. Anoreksi (Rt.2015 s.913) og Samtykkekompetanse (HR-2018-2204-A).

Oppgave 3

Spørsmål a

I medhold av prinsippet om rettshomogenitet mellom EU og EØS, er praksis fra EU-domstolen om tolkningen av regler om de fire friheter i TEUV relevant ved tolkningen av tilsvarende bestemmelser i EØS-avtalen.

Formålet med EØS-avtalen er å etablere et felles marked i EØS-området med de samme egenskapene som i et innenlandsk marked.

Det følger av fortalens punkt 16 at for å opprettholde dette formålet ved å opprettholde en lik fortolkning og anvendelse

Som tar i betraktning at avtalepartenes formål, med full respekt for domstolens uavhengighet, er å nå frem til og opprettholde en lik fortolkning og anvendelse av denne avtale og de bestemmelser i Fellesskapets regelverk som i det vesentlige er gjengitt i denne avtale, og å nå frem til lik behandling av enkeltpersoner og markedsdeltagere med hensyn til

de fire friheter og konkurransevilkårene,

Art. 7 - EU-domstolen vedtar rettsakter, forordninger eller direktiver, som sendes til EØS-komiteen. EØS-komiteen inntar rettsaktene som vedlegg i EØS-avtalen. Medlemsstatene må gjennomføre disse vedleggene gjennom sin interne rett. På denne måten skapes det rettshomogenitet mellom EU- og EØS-statene.

Art. 6 - det skal være rettsenhet i forhold til EU-retten.

Art. 3 om lojalitetsplikten - EØS-rettens bestemmelser skal tolkes i samsvar med EU-domstolens relevante avgjørelser som er truffet før EØS-avtalen ble undertegnet. Det er antatt at dette også gjelder alminnelige tolkningsprinsipper, som f.eks prinsippet om direktivkonform fortolkning.

Spørsmål b

Fri flyt av varer

På varefrihetens område er sak 8/74 Dassonville av særlig betydning ved tolkningen av om et foreligger et tiltak med tilsvarende virkning som en kvantitativ importrestriksjon etter art. 11. Dassonville-formuleringen er fulgt opp i en rekke avgjørelser fra EFTA-domstolen, og viser dermed betydning av EU-domstolens tolkning av bestemmelsene om varefriheten. Se sak E-5/96 Nille, avsnitt 22.

EU-domstolen har i tillegg oppstilt begrensninger i forbudet etter art. 11, se særlig sak C-268/91 Keck. I denne saken oppstilte EU-domstolen tre vilkår som må være oppfylt for at et tiltak som i utgangspunktet er forbudt etter art. 11, kan falle utenfor forbudet.

Fri flyt av arbeidstakere

EU-domstolen derfinerte arbeidstakere som "personer som utfører tjenester mot vederlag etter en annens anvisning" i Lawrie Blum-saken. Denne definisjonen legges til grunn ved tolkningen av om noen er arbeidstakere etter EØS-avtalens art. 28.

En naturlig språklig forståelse av art. 28 er at det bare er tiltak som direkte forskjellsbehandler arbeidstakerne som er forbudt, jf. ordlyden "på grunnlag av statsborgerskap". EU-domstolen har imidlertid utvidet virkeområdet for forbudet til å også omfatte opprinnelsesnøytrale tiltak, se særlig C-218/19 *Onofrei*. Denne tolkningen må også legges til grunn ved tolkningen av art. 28.

I C-415/93 *Bosman* kom EU-domstolen til at det utgjorde en restriksjon å kreve en overgangssum etter at spillernes kontrakter hadde gått ut. Restriksjonen var opprinnelsesnøytral fordi den gjaldt uavhengig av hvor spillerne var fra.

Etter det ulovfestede unntaket om allmenne hensyn er det tillatt å legge vekt på hensynet til å opprettholde fast befolkning, se EU-domstolens sak C-302/97 Konle. Tilsvarende gjelder dersom det skal gjøres unntak fra forbudet i EØS-avtalens art. 28.

Fri flyt av tjenester og kapital

Når det gjelder fri flyt av tjenester, ble det i blant annet C-374/04 Watts klargjort at medisinske tjenester som ytes mot betaling faller inn under anvendelsesområdet for bestemmelsene om friheten til å yte tjenester. Tilsvarende tolkning er lagt til grunn etter EØS-avtalens art. 36, se sak E-1/08 Rindal & Slinning.

Generelt

I C-421/09 Humanplasma la EU-domstolen til grunn at EU-statene i stor grad bestemmer sitt eget beskyttelsesnivå til hvilke tiltak myndighetene setter i verk. At statene har Dette er også lagt til grunn i EFTA-domstolens dom Philip Morris.